

Vammaisten asumispalvelujen palveluseteli

3448/05.17.00/2019

Soteltk 14.05.2019 § 39 Valmistelijat: palvelupäällikkö Laura Silvennoinen,
puh. 044 587 1426,
asiantuntija Pasi Töyli, puh. 044 587 1441,
etunimi.sukunimi@heinola.fi

Heinolan kaupungin sosiaali- ja terveystoimi järjestää vammaisten henkilöiden pitkä- ja lyhytaikaista asumispalvelua omana toimintana ja ostopalveluna. Jatkossa asumispalvelu on tarkoitus hankkia omana toimintana, palveluseteliä hyödyntäen ja tarvittaessa asiakkaan edun mukaisesti maksusitoumuksella.

Palvelusetelin käyttöönotolla halutaan lisätä asiakkaan valinnanvapautta. Nykyisen palvelusetelilainsäädännön puitteissa vammaispalveluissa on tarkoitus käyttää palveluseteliä silloin, kun palvelua ei pystytä järjestämään tai sitä ei ole tarkoituksenmukaista järjestää Heinolan kaupungin omana toimintana ja palvelu tulee hankittavaksi ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelusetelin käyttöönoton myötä asiakkaan valinnanvapaus tämän ulkopuolisen palveluntuottajan valinnassa lisääntyy. Palvelusetelijärjestelmä yksinkertaistaa hankintaprosessia ja vähentää erilaisia sopimus- ja hankintamalleja sekä tarvetta toistuville kilpailutuksille. Palvelusetelillä voidaan tuottaa sosiaalihuoltolain (1301/2014), vammaispalvelulain (380/1987) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaista asumispalvelua.

Pääosin vaikeavammaisille kohdentuva vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen asumispalveluyksikössä on pääsääntöisesti ympärivuorokautista ja asiakkaiden tuen ja avun tarve vaihtelee noin 1 tunnista yli 8 tuntiin vuorokaudessa. Kehitysvammaisten asumispalvelussa tarve voidaan karkeasti jakaa sen mukaan, tarvitseeko asiakas henkilökunnan apua ja tukea vain päivä- ja ilta-aikaan vai sen lisäksi yöaikaan. Palvelusetelijärjestelyn ulkopuolelle jäävät tässä vaiheessa ne asiakkaat, jotka tarvitsevat erityisen runsaasti apua, tukea ja hoitoa tai joiden palvelujen tuottaminen vaatii erityistä räätälöintiä. Näiden asiakkaiden palvelut tuotetaan Heinolan kaupungin omana toimintana, erityishuoltopiirin kuntayhtymän toimesta tai maksusitoumuksella. Palvelusetelijärjestelmän ulkopuolelle jäävät niinkin ikään olemassa olevat asumispalveluiden piirissä olevat asiakkaat.

Heinolan kaupungin vammaisten asumispalvelun piirissä on kaikkiaan noin 80 asiakasta, joista valtaosa (75) on pitkäaikaisessa asumisessa ja noin 5 asiakasta lyhytaikaisessa asumisessa. Asiakkaista

noin puolet (40) asuvat Heinolan kaupungin omissa yksiköissä ja noin puolet (40) on ostopalveluissa. Ostopalveluiden asiakkaista 30 asuu Päijät-Hämeen alueelle sijoituvissa yksiköissä.

Palvelusetelin arvossa käytetään hintakattoa, joka tarkoittaa Heinolan kaupungin palvelusta palveluntuottajalle maksamaa enimmäishintaa. Palvelusetelin arvon määrittelyssä on otettu huomioon nykyiset ostohinnat, oman tuotannon tuotteistus ja hinnoittelu sekä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän palvelusetelien hinnoittelu. Palvelusetelillä tuotettujen palvelujen tulee vastata vähintään sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta. Vammaisten asumisen laatuvaatimukset määritellään vammaisten asumisen kriteereissä, joita voidaan tarkistaa tarpeen mukaan.

Palvelusetelilaisissa on säädetty, että asiakasmaksulain 4 ja 5 §:ssä asiakkaalle maksuttomaksi säädettyistä palveluista ei saa jäädä asiakkaan maksettavaksi omavastuuosuutta. Vammaisten asumispalvelu on tällainen maksuton palvelu. Vammaispalvelujen palvelusetelin arvo määräytyy palveluluokittain asiakkaan tuen tarpeen perusteella ja se on määritelty siten, ettei asiakkaalle jää omavastuuosuutta. Asiakas maksaa kuitenkin vuokran, ateriamaksun ja mahdollisen ylläpitomaksun, koska ne eivät ole vammasta aiheutuvia menoja. Palvelusetelin kriteerien mukaan ateriamaksu ja ylläpitomaksu saavat olla enintään Heinolan kaupungin määrittelemän enimmäistason mukaisia ja vuokrataso ei saa ylittää Kelan määrittelemiä asumistuen enimmäisrajoja.

Heinolan kaupungin palvelusetelituottajaksi hakeudutaan PalveluSantran kautta yrityksen virallisella nimellä. Palveluntuottajaksi hakeutuva lähettää PalveluSantraan tarvittavat asiakirjat joko kirjeitse tai sähköpostilla. Hakeminen palvelun tuottajaksi on mahdollista ympäri vuoden. PalveluSantraan tulee ilmoittaa palveluhinnasto. Palvelunjärjestäjä eli Heinolan kaupunki ilmoittaa mahdolliset hinnanmuutokset kahden vuoden välein palveluntuottajalle 1.6–30.7. välisenä aikana. Hinnankorotus perustuu yleisiin indeksikorotuksiin ja voi maksimissaan olla 2 %. Hinnanmuutos tulee voimaan 1.2. lähtien. Seuraava mahdollinen hinnanmuutos astuu voimaan 1.2.2021.

Nykyisille asumispalvelujen palvelun piirissä oleville asiakkaille ei tarjota palvelun järjestämiseksi palveluseteliä, he saavat jäädä asumaan nykyiseen paikkaansa. Mikäli he haluavat vaihtaa asumisyksikköä, niin silloin heille tarjotaan palveluseteliä. Kaikille uusille asiakkaille tarjotaan palveluseteliä, mikäli se on asiakkaan edun mukaista. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin hänen asumispalvelunsa järjestetään maksusitoumuksella, mikäli oman tuotannon paikat ovat täynnä tai ne eivät ole asiakkaan edun mukaisia. Asiakkaiden mielipidettä kuullaan palvelusuunnitelmien päivityksiä tehtäessä.

Uudet asumispalvelua tarvitsevat vammaiset henkilöt hakevat asumispalvelua vammaispalveluista kirjallisella hakemuksella tai suullisesti. Asiakkaille tehdään palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelma. Asumisyksikköä valittaessa otetaan huomioon asiakkaan toive sekä oman tuotannon vapaat ja tarkoituksenmukaiset asumispaiikat. Mikäli omassa palveluntuotannossa ei ole vapaata tai tarkoituksenmukaista asumispaikkaa, asiakkaalle tarjotaan palveluseteliä tai asiakas sijoitetaan asumisyksikköön maksusitoumuksella.

Palvelusetelipäätöksen saanut asiakas valitsee Heinolan kaupungin ylläpitämästä palveluntuottajien rekisteristä palvelusetelituottajan. Asiakasta voi avustaa palvelusetelin käytössä hänen laillinen edustajansa, lähiomainen tai muu läheinen henkilö. Vammaispalvelussa asiakkaalle nimetty omatyöntekijä varmistaa prosessin sujumisen asiakkaan näkökulmasta ja huolehtii riittävästä tuesta asiakkaalle palvelusetelin käytössä. Omatyöntekijä saa tarvittaessa tukea PalveluSantrasta. Palvelusetelimallissa palveluntuottajat kilpailevat laadulla ja asiakkaat todennäköisesti valitsevat niitä yksiköitä, jotka tunnustusti onnistuvat hyvän asiakaskokemuksen tuottamisessa. Palveluntuottajan hakeuduttua palvelusetelintuottajaksi asumispalvelu ko. tuottajan yksikössä tuotetaan palvelusetelillä uusien palvelusetelin hyväksyneiden asukkaiden osalta. Palveluntuottajan on siten tärkeää hakeutua palvelusetelintuottajaksi, jotta se voi jatkossa saada uusia asiakkaita Heinolan kaupungin kautta.

Vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan vammaisten asumispalveluiden ostopalveluihin on kulunut rahaa noin 1,8 miljoonaa euroa. Palvelusetelillä tuotettu asumispalvelu on kustannusvaikutuksiltaan neutraali. Asiakkaan näkökulmasta palvelusetelin tuoma lisäarvo on asiakkaan valinnanvapauden lisääntyminen.

Esityslistan liitteenä vammaisten asumisen kriteerit 1.7.2019 lukien.

Sosiaali- ja terveystoimintajohtajan (KK) ehdotus:

Sosiaali- ja terveystoimintalautakunta päättää, että palveluseteli otetaan käyttöön kehitysvammaisten ja muiden vammaisten pitkä- ja lyhytaikaisessa asumisessa 1.7.2019 alkaen ja päättää palveluntuottajalle maksettavan palvelusetelin hinnaksi seuraavat palveluluokkakohtaiset hinnat:

Kehitysvammaisten pitkäaikaisen asumispalvelun palveluluokka 1 (ei-ympäri vuorokautinen) ja palveluluokat 2-3 (ympäri vuorokautinen)
Palveluluokka 1. Palvelusetelin arvo 60 €/vrk
Palveluluokka 2: Palvelusetelin arvo 115 €/vrk
Palveluluokka 3: Palvelusetelin arvo 160 €/vrk

Kehitysvammaisten lyhytaikaisen asumispalvelun palveluluokka 1 (ei-ympäri vuorokautinen) ja palveluluokat 2-3 (ympäri vuorokautinen)
Palveluluokka 1: Palvelusetelin arvo 60 €/vrk
Palveluluokka 2: Palvelusetelin arvo 115 €/vrk
Palveluluokka 3: Palvelusetelin arvo 160 €/vrk

Vammaispalvelulain mukainen pitkäaikainen ja lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Palveluluokka 1: Palvelusetelin arvo 105 €/vrk
Palveluluokka 2: Palvelusetelin arvo 140 €/vrk
Palveluluokka 3: Palvelusetelin arvo 180 €/vrk
Palveluluokka 4: Palvelusetelin arvo 220 €/vrk

Päätös: Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti, pöytäkirjan liitteenä vammaisten asumisen kriteerit 1.7.2019 lukien.

Muutoksenhaku: oikaisuvaatimusohje, kunnallisasiat

Tiedoksianto: Sähköposti palvelupäällikkö, vammaispalvelut
asiantuntija, sosiaali- ja terveystoimen hallinto